

Van de Vondervoort

goed voorstellen dat dit praktisch wordt. Nogmaals, ook dat is geen uitnodiging aan de provincies om het dan maar niet eens te worden.

De opmerkingen van de heer Schutte heb ik in mijn reactie op de andere sprekers en bij het bespreken van de algemene thema's in voldoende mate becommentarieerd.

De heer Hoekema wees op het doorbreken van provinciale grenzen. De provincies gaan over hun eigen zaken. Dat hebben wij zo gewild en dat moeten wij vooral zo houden. Ondanks het feit dat de herindeling en de wijze waarop je de verdere inrichting van het openbaar bestuur vormgeeft, geen congresonderwerpen zijn, is het volstrekt duidelijk dat deze zaken in de dagelijkse praktijk van deze organen wel degelijk serieuze onderwerpen van afweging en gesprek zijn. En dat is volgens mij ook goed.

Voorzitter! Er is gesproken over herindelingsverkiezingen. Op het departement hebben wij twee wetjes in procedure genomen waarin het overslaan van verkiezingen in een aantal situaties wordt geregeld. Ik heb niet duidelijk op mijn netvlies wanneer wij deze voorstellen kunnen afwikkelen. Beoogd is in ieder geval dat zo ò tijdig te doen, dat helder is voor welke gemeente wij in redelijkheid op dit moment kunnen aannemen dat vanwege de ingang van herindeling op 1 januari 1999 ± want het betreft de herindelingsverkiezingen in het najaar van 1998 ± of de gewone gemeenteraadsverkiezingen van het voorjaar van 1998 kunnen worden overgeslagen. Deze wetsvoorstellen zullen de Kamer over niet al te lange tijd bereiken, zodat zij daarover een inhoudelijk oordeel kan geven.

Mevrouw Van der Hoeven heeft nog gevraagd of het mogelijk is ook eens te kijken naar actualisering van hoofdstuk V en volgende van de ARHI-wet. Het zal haar niet zijn ontgaan dat wij op een aantal punten al een actualisering in deze ronde hebben verwerkt. Wanneer wij niet heel erg aan een bepaalde termijn worden gebonden, wil ik de komende tijd nog eens nagaan of ook in hoofdstuk V en volgende nog een aantal nadere actualisering aangebracht kunnen worden om ervoor te zorgen dat er geen misverstand kan ontstaan over de vraag hoe rechten en plichten op het moment van herindeling verder dienen te worden afgewikkeld.

Voorzitter! Ik meen hiermee alles wat aan de orde is gesteld te hebben beantwoord. Hoewel ik niet expliciet heb verwezen naar alle nummers van de amendementen, is uit mijn beantwoording voldoende duidelijk geworden wat het oordeel van het kabinet daarover is.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.16 uur tot 14.00 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda voor 23, 24 en 25 september:

- het wetsvoorstel Regels over tegemoetkoming in de schade en de kosten in geval van overstromingen door zoet water, aardbevingen of andere rampen en zware ongevallen (Wet tegemoetkoming schade bij rampen en zware ongevallen) (25159).

Ik stel voor, te behandelen donderdag 25 september bij het begin van de vergadering:

- het wetsvoorstel Intrekking van de wet betreffende de geldelijke aansprakelijkheid van het Rijk voor bepaalde schulden van de Nederlandse Kastelenstichting (25433).

Ik stel voor, de stukken 19637, nrs. 265 en 268, 22777, nr. 10, 23085, nr. 14, 24036, nrs. 57 en 58, 24233, nr. 49, 24292, nr. 16, 24587, nr. 18, 24818, nr. 7, 25000-VI, nrs. 50 en 51, 25000-IXB, nrs. 32 en 33, 25000-X, nrs. 92 en 93, 25000-XIII, nr. 47, 25000-XIV, nrs. 53, 54 en 56, 25000-XV, nrs. 62, 64 en 65, en 25041, nr. 18 voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Goedkeuring van het op 6 november 1992 te Madrid tot stand gekomen Protocol betreffende de toetreding van de Helleense Republiek tot het Akkoord van Schengen van 14 juni 1985 en van de eveneens op 6 november 1992 te Madrid tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de toetreding van de Helleense Republiek tot de Overeenkomst tot uitvoering van het Akkoord van Schengen van 19 juni 1990, beide gewijzigd bij de Protocolen, respectievelijk de Overeenkomsten van 27 november 1985 en 25 juni 1991 betreffende de toetreding van respectievelijk de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk Spanje en de Republiek Portugal (23584)**, en over:
- de motie-Van den Doel c.s. over een toereikende buitengrenscontrole (23584, nr. 12).

(Zie vergadering van 9 september 1997.)

De artikelen 1 t/m 3 en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, GroenLinks, de CD, de RPF, de SGP en het GPV tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van den Doel c.s. (23584, nr. 12).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 1997 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (25394)**.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Toen wij verleden jaar de begroting van Buitenlandse Zaken voor het jaar 1997 behandelden, was er al zicht op het feit dat het allemaal goed ging met Nederland en dat er een bepaalde verwachte groei was van het bruto nationaal product. Het betekende dat er ook meer geld vrij zou komen binnen de uitgaven vallend onder de homogene groep internationale samenwerking. Dat was voor onze fractie een reden om bij de begrotingsbehandeling een motie in te dienen ± mede namens de fracties van het CDA en het GPV ± waarin gevraagd werd om 10 mln. te reserveren voor extra inspanning voor het milieu in Oost- en Midden-Europa. Gegeven de groei was het een verantwoorde motie en ze kreeg dan ook steun van de overgrote meerderheid van de Kamer. De minister stelde dat hij geen bezwaar had. Hij vond het wel lastig, want de groei werd al door de Kamer vrij snel ingevuld. Het was niet alleen mijn motie van 10 mln., er lag ook een motie van de kant van de PvdA die aangenomen was: 10 mln. extra inspanning voor internationaal cultuurbeleid. Verder lag er een motie van de VVD inzake een bedrag van 5 mln. ten behoeve van hulp en steun aan de militairen in Rusland.

Goed, de minister had er sympathie voor. Ik ging er dan ook van uit dat de moties uitgevoerd zouden worden. Edoch. Wij krijgen de Voorjaarsnota en zien wat er aan de hand is. Het blijkt dat inderdaad uitvoering is gegeven aan de motie-Van Traa inzake 10 mln. voor het internationale cultuurbeleid. Een bedrag van 3 mln. is gegaan naar hulp aan Russische militairen. Een bedrag van 10 mln. extra voor het milieu in Oost- en Midden-Europa is niet te vinden. Ik heb daarover met de minister een schriftelijke gedachteswisseling gehad. Hij zegt dat er onvoldoende financiële ruimte was. Ik kan dat niet begrijpen, want die financiële ruimte is er wel. Het geld is naar die twee projecten gegaan die ik noemde. Daarnaast is er een extra afdracht aan de EU. De rest is verdeeld over de verschillende ministeries. Ik noch iemand anders kan dat controleren.

Een andere reden van de minister was dat het moeilijk was omdat er niet zoveel goede projecten zijn. In het reces heb ik hier en daar

geïnformeerd. Ik hoorde tot mijn verbazing dat bijvoorbeeld de werkgroep Internationale milieu-contacten, die zich met name bezighoudt met Oost- en Midden-Europa, dit jaar extra projecten heeft ingediend ± ik had haar op de hoogte gesteld van mijn motie ± van alles kon krijgen en in januari, februari van het departement hoorde dat er geen geld voor is. De werkgroep kreeg slechts een heel klein beetje gehonoreerd.

In april, mei van dit jaar was ik op de ambassade in Praag. Ik hoorde daar van onze vertegenwoordiging dat in dat land meer dan genoeg te doen was op het terrein van het milieu. Het vrij bekende project SCORE behoeft nadrukkelijk uitbreiding. In de laatste maanden van dit jaar kan dit bedrag ruimschoots worden besteed.

Voorzitter! Het lijkt mij dat de financiële ruimte er is en de projecten er zijn en er een wens is van de meerderheid van de Kamer. Daarom heb ik een amendement ingediend. Ik hoop dat de minister met dit amendement alle vrede heeft en het geld besteed kan gaan worden.

□

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Net als mijn collega van GroenLinks heeft de CDA-fractie met stijgende verbazing kennisgenomen van de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de door de Kamer aangenomen motie-Sipkes c.s. inzake een extra milieu-inspanning in Midden- en Oost-Europa. De CDA-fractie betreurt het zeer nadrukkelijk dat de kans bestaat dat de minister niet in staat is in het lopende begrotingsjaar 10 mln. extra te besteden voor milieuprojecten in Midden- en Oost-Europa. De minister heeft daarvoor twee redenen aangevoerd. De eerste is dat niet duidelijk is of voldoende middelen aanwezig zijn om aan alle gewenste beleidsintensiveringen tegemoet te komen. De tweede is dat de identificatie en de uitvoering van milieuprojecten de nodige tijd vragen. Als ik dat hoor, breekt mijn klomp. In de eerste plaats zijn al in een vroegtijdig stadium de noodzaak en de prioriteit van een extra milieu-inspanning in Midden- en Oost-Europa aangegeven. In de tweede plaats is het heel duidelijk dat de milieuproblematiek ± denk aan de deplorabele toestand

van het milieu in Midden- en Oost-Europa, die nog verergerd is door de overstromingsramp van afgelopen zomer ± een extra inspanning meer dan rechtvaardigt. Gelet op de huidige situatie moet het niet moeilijk zijn relevante milieuprojecten te identificeren.

Een en ander is daarenboven uiterst merkwaardig, als je constateert dat ten aanzien van de toekomstige uitbreiding van de Europese Unie vrij recent heel nadrukkelijk is gesteld dat er sprake is van een bijna onoverbrugbare kloof tussen de milieueisen die gelden binnen de EU en de situatie in de kandidaat-toetreders in Midden- en Oost-Europa. Op dit moment zouden de kandidaat-toetreders een bedrag van meer dan 250 mld. moeten opbrengen om hun sterk verontreinigde milieu in de pas te krijgen met de EU-normen. Gezien de huidige grote kloof lijkt mij dat er meer dan voldoende relevante milieuprojecten te identificeren en te kwalificeren zijn.

Ik sluit mij aan bij de vragen van mevrouw Sipkes. Hoe is de keuze gemaakt als wij het hebben over de beschikbare middelen? Waarom is, gelet op de noodzaak om te komen tot extra inspanningen ten behoeve van het milieu in Midden- en Oost-Europa, wel voldoende geld gereserveerd voor de uitvoering van de andere moties en niet voor de uitvoering van deze motie? Welk bedrag denkt de minister dit jaar dan wel hieraan te besteden? Het laatste blijkt uit de suppletore begroting niet erg duidelijk. Wij zijn van mening dat een extra inspanning gerechtvaardigd is. Vandaar dat wij het amendement dat door mevrouw Sipkes is ingediend mede hebben ondertekend.

Minister **Van Mierlo**: De motie.

De heer **Verhagen** (CDA): Nee, het amendement. De motie die wij toentertijd mede hebben ondertekend en gesteund, was erop gericht om de minister ertoe aan te sporen dat te doen. Nu hebben wij een amendement medeondertekend, een amendement gericht op wijziging van de suppletore begroting. Dat amendement is al enige tijd geleden rondgedeeld, maar als de minister het nog niet heeft, zal ik hem een exemplaar overhandigen. Ik zie dat de minister het amendement al wordt aangeboden.

De heer Van Mierlo, minister van Buitenlandse Zaken

□

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! Ik dank de Kamer dat zij mij in de gelegenheid stelt enige opheldering te verschaffen inzake een nogal ingewikkelde kwestie die heeft geleid tot de vragen die zijn gesteld. Ik hoop dat mijn antwoord daarop leidt tot het niet in stemming brengen van het amendement.

Het is geenszins zo dat de Nederlandse regering iets minder gewicht hecht aan het milieu-vraagstuk in Midden- en Oost-Europa dan de Kamer. Dat moge ook blijken uit hetgeen ik nu daarover ga opmerken.

Toen de motie werd ingediend, vond ik het inderdaad wel vervelend dat de Kamer vooruitliep op de pogingen van de regering om integraal beleid te maken, maar de gedachte zelf heb ik toen meteen sympathiek genoemd. Ik heb mij er ook achter gesteld; ik heb gezegd dat de motie in haar volle gewicht zou "meedraaien" als wij volgens afspraak één keer per jaar, bij de behandeling van de Voorjaarsnota, de invulling van de HGIS ter hand zouden nemen. Dat doen wij ook echt maar één keer per jaar, want er zijn altijd wel nieuwe, tijdelijke mee- of tegenvallers. Dat is de afspraak in het kabinet en ik moet mij daar net zo hard verzetten tegen inbreuken daarop als hier in de Kamer. Bij die

gelegenheid hebben wij de motie ook zeer goed overwogen.

De beschikbare ruimte wisselde; ten tijde van het debat was die 25 mln.; door tegenvallers werd het een stuk minder, maar daarna nam de ruimte weer toe. Uiteindelijk is het bedrag uitgekomen op zo'n 32 mln. Het was in de systematiek vrij eenvoudig om uitvoering te geven aan de motie-Van Traa over het cultuurbeleid, omdat je gewoon 10 mln. meer kunt uitgeven aan cultuur. Dat heb je helemaal in eigen hand. Bij deze motie is het ingewikkelder, zo bleek ook mij pas later dan toen ik zei dat ze in haar volle gewicht zou meedraaien. Er zijn namelijk meer dan genoeg milieuprojecten, als je de tijd hebt om ze goed te determineren en voor te bereiden. Het duurt echter een tijd voordat ze, als de verplichting is aangegaan, tot uitgaven komen. Deze extra verplichtingen zouden ook niet meer in dit jaar tot uitgaven hebben kunnen komen. Een groter bezwaar is dat deze projecten binnen PSO of binnen MATRA vallen. Beide hebben een vraaggestuurd karakter. Dit betekent dat je niet zomaar projecten aan landen kunt opdringen. Nee, het is de bedoeling dat de afnemers van onze hulp leren dat soort projecten te wensen en ze vervolgens ook te implementeren. Dit betekent dat het als het ware ook hun projecten

moeten worden en dat wij ze niet zomaar kunnen opdringen.

Omdat wij wilden proberen maximaal uitvoering te geven aan datgene waarom het ging, stonden wij voor de keuze om 10 mln. erbij te doen uit die gesignaleerde reserve of uit de reserve binnen het programma. Wij hebben toen besloten voor dat laatste te kiezen. Als wij namelijk het eerste hadden gekozen, zouden de projecten sowieso al niet in dat jaar hebben kunnen worden uitgevoerd. Wij zouden dan inderdaad andere zaken hebben moeten laten schieten, zoals de uitbreiding van het postennetwerk en zeer belangrijke betalingsbalanssteun. Enfin, het geld was gewoon voor reeds bestaande prioriteiten bestemd. Er was ruimte binnen het programma zelf, die was nog niet verdeeld. Na het debat is er dus de facto binnen PSO voor 8,8 mln. meer aan projecten gealloceerd dan voorzien was, en in het MATRA-programma voor 4,7 mln. meer. Dit zijn gegevens die ik nog niet tot mijn beschikking had toen ik u de brief stuurde, die voor u aanleiding was om dit op de agenda te zetten. Ik voeg daaraan toe dat beide dingen doen, én die reserve gebruiken én daar bovenop nog 10 mln., gewoon niet mogelijk zou zijn geweest. Volgend jaar zullen wij dan de motie, die wij naar ons gevoelen meer dan naar de geest hebben uitgevoerd omdat wij voor een veel groter bedrag projecten hebben opgezet, ook naar de letter kunnen uitvoeren.

Dat is dus de verklaring die ik geef voor een beleid dat wij naar beste weten ook hebben ingericht volgens de wensen van de Kamer.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Ik heb waardering voor het feit dat de minister nu, maar ook schriftelijk, heeft duidelijk gemaakt dat het vanaf volgend jaar structureel zal gebeuren.

De motie is echter nadrukkelijk bedoeld voor additionele middelen en niet binnen de bestaande programma's MATRA en PSO, met meer nadruk op milieu. Die discussie hebben wij gevoerd. De Kamer vond dus al dat daarbinnen ook moet worden gekeken naar duurzaamheidsprojecten. Het was nadrukkelijk gericht op additioneel. Binnen het programma naar ruimte kijken was niet de bedoeling van de Kamer.

Van Mierlo

Vervolgens herhaalde de minister dat het goede projecten moeten zijn. Inderdaad, zeker binnen PSO en MATRA moet je kijken of de counterpart het ook wil uitvoeren. Ik heb niet voor niets twee voorbeelden genoemd, juist van projecten en juist van organisaties. Als ik het goed heb begrepen, gaat de minister zelfs volgende maand een van die projecten bezoeken. De eerste was het SCORE-project. Dat project voldoet aan alle criteria, namelijk bewustwording van onderop, energiebesparing etc., behoeft uitbreiding en heeft tekort aan middelen. Dat is een van de programma's waarvan ik zeg dat er zo extra geld naartoe kan. Vervolgens zijn er voorstellen van de werkgroep Internationale contacten voor Oost-Europa, die ook altijd projecten draait waar ervaring mee is en die ook projecten indient die aan alle voorwaarden voldoen. Dan klopt toch niet wat de minister zegt, dat het niet op een verantwoorde manier kon worden uitgegeven. Dat bestrijd ik echt. Volgens mij kon dat wel en kan dat nog steeds, want daar gaat het uiteindelijk om. Het amendement strekt zich nog steeds uit over dit jaar. Het kan nog steeds op verantwoorde wijze.

Minister **Van Mierlo**: Als dit zo was, zou ik de eerste zijn om het te doen. Wat zou ons scheiden van uitvoering daarvan, als wij beiden hetzelfde willen, namelijk zoveel mogelijk voor het milieu? Ik moet u er wel op attent maken dat ook SCORE onder PSO valt. Voor het PSO-programma is er een bedrag joint implementation en 3 mln. aan SCORE-projecten. Dat zit er dus al in. Ook voor deze projecten geldt dat het vraaggestuurde projecten zijn. Dat wil zeggen dat je ze niet kunt opdringen. Ze kunnen alleen totstandkomen wanneer het te ontvangen land daarom vraagt. Dat is gelukt voor een groter bedrag zelfs dan wat u gevraagd heeft. Het is gelukt voor 13,5 mln., terwijl u voor 10 mln. meer projecten had gevraagd. In de omstandigheden van dat moment hebben wij het daar uitgehaald. Daar nog eens 10 mln. bovenop had niet gekund, omdat dit de absorptiecapaciteit te boven was gegaan.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): U heeft binnen de bestaande budgetten, los van de 10 mln., 13,5 mln. uitgegeven...

Minister **Van Mierlo**: Maar dat was niet gealloceerd voor milieu.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Dat weet ik, maar u heeft een inhoudelijke verschuiving aangebracht binnen die projecten. Dat is prima, maar dan kan ik niet overzien ten koste van welke andere projecten dat gegaan is. De bedoeling was nadrukkelijk additionele middelen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! Wij kunnen eindeloos blijven zeggen of het wel of niet kan. Ik zeg naar eer en geweten dat wij die 13,5 plus 10 mln. al helemaal in dit stadium, maar ook in dat stadium niet konden doen. Als men mij vraagt van welk soort reserve het zou gaan, moet ik antwoorden dat het mogelijk was geweest dat ze niet tot allocatie waren gekomen als wij er geen goede regeling voor hadden getroffen. Waar wij het nu uitgehaald hebben, was waarschijnlijk betalingsbalanssteun geworden. Als wij de 10 mln. hadden moeten weghalen uit de algemene reservering, hadden wij echt prioriteiten moeten laten schieten die wij heel hard nodig hadden voor het postennetwerk. Vandaar dus. Het had niet met elkaar gekund. Ik neem aan dat het niet in de eerste plaats gaat om de pijn en het offer, maar om de resultaten. Voor meer dan gevraagd is, zijn er projecten gerealiseerd. De motie wordt in het volgende begrotingsjaar structureel. De stukken daarover zullen de Kamer volgende week bereiken. Tel uit uw winst, zou ik zeggen. Het geld is op een verantwoorde manier besteed. Het had op een andere manier gekund, maar dan hadden wij grotere schade gedaan. Allebei doen, met elkaar, ging niet.

De heer **Verhagen** (CDA): Het debat over de begroting voor het volgende jaar voeren wij in december. Als wij daarin meer prioriteit willen aanbrengen, zullen wij dat op dat moment bespreken. Ik wil niet incasseren wat er volgend jaar komt om daarmee invulling te geven aan hetgeen wij vorig jaar gevraagd hebben.

Wij hebben 10 mln. extra gevraagd. De minister komt nu met een verklaring van zijn handelwijze. Om te beginnen begrijp ik nog

steeds niet waarom dat niet is weergegeven in de brief inzake de supplementaire begroting. Dat maakt in ieder geval het zicht op de manier waarop binnen de begroting van Buitenlandse Zaken wordt omgegaan met het geld, er niet helderder op. Voorts ben ik van mening dat nog steeds niet is aangetoond ± ook niet in dit antwoord ± dat er moeilijkheden zijn met de identificatie van projecten. Op het moment dat de Europese Commissie kan aangeven dat de kandidaat-toetreders uit Midden- en Oost-Europa minimaal 250 mld. nodig hebben om aan de Europese eisen op het gebied van het milieu te kunnen voldoen, is de milieuproblematiek in ieder geval zeer goed in kaart gebracht. Als zij dat kan, kun je identificeren welke projecten er noodzakelijk zijn. Juist als de landen zich willen kwalificeren voor de Europese Unie, moet de vraag vanuit Midden- en Oost-Europa ten aanzien van milieu-projecten toch ook geen probleem zijn. Daarom zeg ik dat ik niet overtuigd ben door de beantwoording van onze vragen in eerste termijn.

Minister **Van Mierlo**: De geachte afgevaardigde begon zijn bijdrage met "stijgende verbazing". Ik heb het gevoel dat ik dat al eens eerder gehoord heb. Soms wordt stijgende verbazing een structurele karaktertrek. Ik zal het uitleggen. Ik heb er de Europese Commissie niet voor nodig, want onze eigen deskundigen hebben al vastgesteld dat er voor miljarden aan projecten te doen is. Het gaat erom of ze tot uitvoering kunnen komen binnen het begrotingsjaar. Dat is echter niet het geval. Als de Europese Commissie dat zegt, betekent het helemaal niet dat zij zitten binnen de programmering die Nederland heeft, namelijk met vraaggestuurde projecten. Men kan ook zeggen: daar trek ik mij niks van aan, dan veranderen wij maar het karakter van onze PSO en van MATRA. Overigens, dat betreft niet de begroting van Buitenlandse Zaken. PSO betreft de begroting van Economische Zaken. Daar is het grootste gedeelte naartoe gegaan. Als men zegt dat men gewoon het karakter van het programma verandert, dan kan men weer veel meer. Daartoe zijn wij echter niet bereid. Binnen de handhaving van het karakter van PSO en MATRA is het niet mogelijk om meer dan de

Van Mierlo

13,5 mln. van dit jaar gerealiseerd te krijgen.

De heer **Verhagen** (CDA): Wat de Kamer gevraagd heeft, is lopende deze begroting 10 mln. extra voor milieuprojecten in Midden- en Oost-Europa. Ik constateer dat u met al uw verklaringen, eventueel aanvullend, niet kunt waarmaken dat u uitvoering hebt gegeven aan de motie.

Minister **Van Mierlo**: Ik heb u gezegd wat de reden hiervoor is. Ik was tot niet meer verplicht dan het in volle gewicht te laten meedraaien. Dit hebben wij gedaan. Het kan zijn dat het u om de oppositie gaat. Het kan zijn dat het u om het offer gaat: hoe meer pijn, hoe mooier. Als het u om het milieu gaat, hebt u echter meer gekregen dan u in de motie vroeg.

De heer **Verhagen** (CDA): Hoe komt het dan dat er in de suppletore begroting staat dat men geen uitvoering aan de motie heeft kunnen geven omdat men onvoldoende middelen had en onvoldoende projecten geïdentificeerd had? Dit hebt u in uw reactie niet weersproken. U zegt dat u wel uitvoering aan de motie hebt gegeven. Dat is een heel ander verhaal dan in de suppletore begroting staat.

Minister **Van Mierlo**: Het is inderdaad iets anders. Ik heb er ook begrip voor dat u om opheldering vraagt. Waar ik minder begrip voor heb, is dat u de opheldering die u krijgt, zo terzijde schuift. Ik heb opheldering gegeven. Het is de verantwoording van een beleid. U hebt voor het milieu meer gekregen dan u gevraagd hebt. U hebt het gevraagde structureel voor de komende jaren gekregen. Er zal ook verantwoording bij de Kamer worden afgelegd over het bedrag van 10 mln., dat dan ook geïdentificeerd kan worden. Het is echter heel lastig. Het is zelfs lastig, door het vraagkarakter, om precies het milieuaandeel in PSO te determineren. Ik wil er nog veel meer informatie in detail over geven, maar u moet maar van mij aannemen dat het zo is.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik heb nooit gezegd dat het makkelijk is om beleid te voeren voor het milieu in Oost-Europa.

Minister **Van Mierlo**: Als ik een andere weg had gevolgd, had u minder gekregen, namelijk 10 mln. extra in plaats van 13,5 mln., en had ik andere prioriteiten, die ook in uw fractie belangrijk worden gevonden, moeten prijsgeven. Daarom is het gegaan zoals het gegaan is. Het is toch een heel redelijke verantwoording?

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): U begon met te zeggen dat u hoopte dat het amendement na uw verklaring van tafel zou zijn. Ik ben nog niet zover. U hebt het argument van de financiële ruimte minder prominent genoemd, maar wel dat van de verschillende projecten. Ik meen dat ik dit voldoende weerlegd heb. Vooralsnog vind ik dat u niet echt overtuigend hebt aangetoond dat het niet mogelijk was het geld op een verantwoorde manier uit te geven. Primair stond de milieu-inspanning ten behoeve van Midden- en Oost-Europa. Mijns inziens is deze in 1997 mogelijk via de bestaande projecten, met de organisaties die alle ervaring op dit gebied hebben. Tot de stemmingen is het nog twee weken en ik zal de opmerkingen van de minister over PSO en MATRA nog eens goed nakijken.

Minister **Van Mierlo**: Ik ben er dankbaar voor dat wij elkaar in ieder geval iets duidelijk hebben weten te maken. Ik heb echter niet veel meer in huis dan ik geboden heb. Als het te weinig is om u tot voldoening te stemmen, spijt mij dat, maar het is de werkelijkheid.

Voorzitter: Bukman

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: In beginsel worden de stemmingen volgende week donderdag gehouden, maar als het nodig is, kan het ook later.

Aldus wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet algemene regels herindeling, de Provinciewet en de Gemeentewet (Wijziging procedurele bepalingen) (25234).

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **De Cloe** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik wil in de eerste plaats de staatssecretaris danken voor de beantwoording van de door ons gestelde vragen. De fractie van de PvdA heeft in eerste termijn niet zo gek veel vragen gesteld omdat zij ook al in die eerste termijn nadrukkelijk te kennen heeft gegeven met de hoofdlijnen van dit wetsvoorstel te kunnen instemmen. Er zijn meer toelichtende opmerkingen gemaakt, ook over de amendementen.

Ik heb de reactie van de staatssecretaris daarop gehoord. Ik heb niet in alle gevallen geproefd dat die amendementen grote instemming ondervinden. Bij sommige amendementen is de instemming wellicht aanwezig, maar die werd niet voluit uitgesproken omdat er enige aarzeling bij de staatssecretaris aanwezig was. Ik noem het amendement waarin wordt voorgesteld om de termijn naar vier maanden te brengen, waaronder ik als eerste ondertekenaar sta. Ik merk op dat dit inderdaad ordetermijnen zijn en gaan fatale termijnen. In de discussie van zeven jaar geleden is daar ook al over gesproken. Ook toen is de vraag gesteld of wij het moesten hebben over termijnen die fataal zijn. Dat zou buitengewoon vervelend zijn, want dan kan het gebeuren dat je een wetsvoorstel opnieuw in procedure moet gaan brengen als de behandeling op een bepaald moment niet goed gaat. Wel merk ik op dat ordetermijnen natuurlijk niet bedoeld zijn om makkelijk te kunnen overschrijden. Daarin zit het element dat men tempo moet houden en dat is ook terecht. Immers, de gemeentelijke herindelingsprocedures die wij voor 1990 kenden, hadden vaak een looptijd van acht tot tien jaar. Die tijdsplanning is door de Wet ARHI in 1990 al een stuk verbeterd en met dit wetsvoorstel wordt dat alleen maar versterkt. Het kabinet zal daar zelf een bijdrage toe kunnen leveren, als het de termijn vermindert van zes naar vier maanden.

Ik wil nog wel een opmerking maken over enkele amendementen van collega's. In de eerste plaats over dat van collega Schutte die nu helaas niet aanwezig is. Hij vroeg om provinciale staten daarover een oordeel te laten geven maar het